

פרשת ויקרא

נושא השבוע: מוסר בצמרת

מה בפרשה

- **ספר ויקרא** מוקדש ברובו לתורת הקורבנות והכוהנים המשרתים בקודש. ספר זה אינו נלמד כלל על פי התוכנית במקרא (פרט לפרק י"ט), ועל כן יש חשיבות בלימודו במסגרת פרשת השבוע.
- בפרשתנו נזכרים **קורבנות** שאינם קורבנות חובה אלא כאלה המובאים לפי רצון המקריב או במקרים מסוימים:
- **זבח שלמים** – קורבנות שבעליהם אוכלים אותם לאחר שזרק דמם על המזבח, הוקטרו מהם חלקים וניתנו מהם מתנות הכהונה.
- **קרבן חטאת** – קורבנות חטאת מכפרים על החוטאים או הנתמאים בשגגה, שנודעו להם אחר כך חטאם או טומאתם.
- **קרבן אשם** – קרבן שמביאים החוטאים המתחרטים על מעשיהם או שהם מסופקים אם חטאו או לא.

נושא השבוע

פרשת ויקרא דנה בתורת **הקורבנות** - מי מקריב ומה מקריבים. מבין הקורבנות עוסקים הפסוקים שלנו בקרבן **החטאת**, ובפרט בקרבן חטאת שמביא **נשיא**. קרבן חטאת הוא קורבן **רשות**, הבא להביע חרטה על חטא שנעשה בשגגה, ללא כוונה. לעומת זאת, על עברות שנעשו בזדון או בכוונה לא ניתן היה לכפר באמצעות טקסים פולחניים, אלא הוטל על המבצע עונש. קורבן החטאת אינו בא להסיר מהמקריב את **החטא** שדבק בו. אלא תכליתו היא לכפר על **המקדש** שנטמא בידי האיש שחטא. לאחר שטוהר המשכן מהחטא שפגע בו **סולח האל** למקריב הקורבן על חטאתו. הנשיא הוא **מנהיג השבט**. מוסד הנשיאות קשור לתקופת הנדודים במדבר. הנשיא חייב להביא קרבן כפרה כמו **כל אדם** העובר עבירה דומה, אך מאחר שהנשיא הוא מנהיג נבחר ולא מנהיג דתי הוא מכפר על עוונותיו האישיים, ואין הוא אחראי לעבירות דתיות של אלה שהוא מייצגם.

פרשנות

נוסח הפתיחה של הפסוק העוסק בקרבן החטאת של נשיא - "אשר נשיא יחטא", שונה מנוסחי הפתיחה הדנים בקורבנות חטאת של היחיד, הקהל או הכהן. הפותחים במילה "**אם**". **רמב"ן** סבר כי המילה "אשר" כמוה כמילה "כאשר" וכוונת הפסוק היא "כאשר נשיא יחטא". פירושו של **ספורנו** מבוסס כנראה על פירוש זה. **הספורנו** מציע כי חטאת הנשיא היא דבר **מצוי**, לנשיאים אולי קל יותר לחטוא דווקא משום שהם נמצאים **בראש הפירמידה**. לפירושו של ספורנו גוון ערכי, וכך גם לפירושו של רש"י. **רש"י**, בעקבות חז"ל דורש את המילה "אשר" כאילו נאמר כאן "**אשרי**". גם רש"י מכיר בעובדה שנשיא כמו כל אדם, עלול לחטוא, אולם דור שנשיאו מכפר על חטאיו בעיני רש"י הוא דור **שזכה**, ויש לשמוח על כך.

נושאים לדיון:

- האמנם זה קורה שמנהיג ינהג שלא כחוק? מה דעתכם?
- האם צריך לשמוח כשמנהיג מתחרט על מעשיו, או שחרטה זו מובנת מאליה?

מ

במקור מופיע מדרש זה בהקשר של פרשת שופטים ומדבר על **מידותיהם המוסריות** של השופטים. וכך אומר המדרש: "וצריך שיהיו נקיים מכל משפט שלא יהא לאדם פתחון פה עליהם... שלא יהא בהם דבר של פסולות". המסר העיקרי של הסיפור הוא "דוגמה אישית".

ד

מדוע חשוב שהשופטים והמנהיגים ינהגו **במוסריות**? השופטים מייצגים את המוסר והצדק. אם לא ינהגו כך – כיצד יעזו לדרוש מאחרים לנהוג כך? אף אחד לא ישמע להם, וערך ההתנהגות המוסרית יירד. שכן המנהיגים מהווים דוגמה אישית, וגורמים לאחרים **לחקות אותם**.

ר

ש

שכנו של **רבי חנינא** לא התלונן על העץ. ייתכן שהוא אף נהנה ממנו: אולי היה לו נעים לשבת בצל הענפים. אך רבי חנינא ידע שהמתלונן שבא לפניו צודק: זכותו לדרוש שהעץ של השכן לא יפלוש לתחומו. רבי חנינא **קצץ** את העץ בחצרו שלא יגידו שהוא פוסק דבר אחד – ובעצמו נוהג אחרת.

נושאים לדיון:

- למי עוד חוץ משופטים ומנהיגים יש אחריות על מעשיהם? האם ילד שנוהג בפזיזות יכול לומר: זה ענייני? או שעליו לקחת אחריות שמא אחיו הקטן או ילד אחר יחקה אותו? גם אם אנו לא שופטים ואפילו לא מנהיגים, כשאנו רוצים לעשות דבר לא בטיחותי או לא אחראי אנו חייבים לחשוב על הסביבה בה אנו חיים ולקחת אחריות גם לגביה!

ה

ש

י

ר

השיר הנבחר "אדוני ראש העיר" מציג את חלומם של ילדים רבים להיות ראש העיר (או אפילו ראש הממשלה!), זאת מתוך **תחושת כח** ואפשרות לעשות "מה שרוצים!" בשיר מתוארים רצונות **ילדותיים** כמו מצעדים וחלוקת ממתקים, אך גם רצונות "רגילים" של כל אזרח לעיר מקושטת מלאה גנים ונקיה מזיהום אויר. ניתן לבקש מהתלמידים לספר מה היו הם עושים אם היו **נבחרים** לראשות העיריה, וכן לשאול אילו ממשאלותיו של הילד הגיוניות וניתנות ליישום. אפשר להזמין אותם לשלוח מכתב לרשות העיריה עם בקשות **הגיוניות וצודקות** – מי יודע? אולי הן עוד

תתמלאנה...